

ВИГНАНЕЦЬ

Юний друже мій, дай мені руку, й вирушимо з тобою ген далеко, до Чарівної країни, котра відокремлена від усього світу Великою пустелею і пасмом височенних гір. Там, під вічно спекотливим сонцем, мешкають милі й кумедні маленькі чоловічки — Жувани, Мигуни, Балакуни та ще безліч інших племен.

Це в країну Жуванів ураган, викликаний чаклункою Гінгемою, приніс із Канзасу будиночок з дівчинкою Еллі й песиком Тотошком. Гінгема загинула, а для Еллі й Тотошка почалися незвичайні пригоди.

У ті часи в центрі країни, в напрочуд гарному Смарагдовому місті, жив славетний чарівник Гудвін. Це до нього пішла Еллі, сподіваючись, що Гудвін допоможе їй повернутися на батьківщину.

Дорогою Еллі захопила з собою солом'яне опудало Страшило, яке ожило, Дроворуба, зробленого із заліза, і Полохливого Лева. У кожного з них була своя мрія. Страшило хотів одержати мізки в

солом'яну голову; Дроворуб прагнув люблячого серця; Левові потрібна була сміливість. І хоча Гудвін виявився фальшивим чарівником, він виконав усі їхні бажання. Він дав Страшилові розумні мізки з висівок, змішаних з голками та шпильками, Залізному Дроворубові — добре шовкове серце, набите тирсою, Полохливому Левові — сміливість, яка сичала й шумувала на золотій таці.

Гудвіну надокучило жити в Чарівній країні, і він покинув її на повітряній кулі. Відлітаючи, Гудвін призначив своїм наступником Страшила, і той став правителем Смарагдового міста. Дроворуба обрали правителем Мигуни, які населяли Фіолетову країну. А Сміливий Лев став царем звірів.

Коли здійснились заповітні бажання трьох друзів Еллі, вона повернулася на батьківщину, до тата й мами. Її і Тотошка перенесли чарівні срібні черевички Гінгеми, які песик знайшов у печері чаклунки¹.

Страшило недовго насолоджувався своїм високим становищем правителя Смарагдового міста. До рук лихого й підступного столяра Урфіна Джюса, який жив у країні Жуванів, випадково потрапив живильний порошок. Столяр настругав дерев'яних солдатів, оживив їх і з допомогою цієї сильної армії захопив Смарагдове місто. Страшило і Залізний Дроворуб, який прийшов йому на підмогу, опинились у полоні у Джюса. Той посадив їх на верхівку високої вежі, за ґрати.

Просячи допомоги, Страшило і Дроворуб написали листа Еллі, і його віднесла в Канзас їхня добра приятелька, ворона Кагги-Карр. Дівчинка не залишила своїх друзів у біді й удруге подалася до Чарівної країни. Супроводжував Еллі її дядько,

¹ Про всі ці події детально розповідається в книжці «Чарівник Смарагдового міста».

одноногий моряк Чарлі Блек, великий майстер на різноманітні витівки. Він зробив сухопутний корабель, і на цьому кораблі вони з Еллі перетнули пустелю.

Боротьба з Урфіном Джюсом та його могутніми дерев'яними солдатами була нелегкою, однак Еллі та її друзі перемогли¹.

Урфіна судили. За всі його злочини він заслуговував жорстокого покарання, але одноногий моряк Чарлі Блек звернувся до товаришів суддів:

— Друзі, а чи не краще залишити цього чоловіка просто наодинці з самим собою?

І Еллі підтримала його:

— Правильно. Це буде для нього найжорстокішим покаранням.

Страшило, Залізний Дроворуб і Сміливий Лев погодилися з моряком і дівчинкою, і колишнього короля Смарагдового міста випроводили за міську браму під свист і тюкання городян та фермерів. Дорогою хтось для сміху тицьнув йому дерев'яного блазня, його улюбленця і шептуна, і Урфін Джюс машинально стис його в руці.

— Іди куди хочеш, — сказав Урфінові Вартовий міської Брами Фарамант, який супроводжував його, — і постарайся стати доброю людиною. В першу чергу ти виграєш від цього сам.

Джюс нічого не відповів на ці приязні слова. Він кинув на Фараманта похмурий погляд з-під кошлатих брів і швидко рушив геть від міста дорогою, викладеною жовтою цеглою.

«Всі покинули мене, — скрушно розмірковував колишній король Смарагдового міста. — Всі, хто лестив мені в дні моєї могутності, хто бенкетував за

---

¹ Про ці події розповідається в книжці «Урфін Джюс і його дерев'яні солдати».

моїм столом, хто звеличував мене до небес, усі тепер вихваляють маленьку Еллі й Велетня з-за гір...» (Так називали Чарлі Блека у Чарівній країні.)

Проте, обернувшись, Урфін зрозумів, що помилився. Знайшлась одна вірна істота: ведмідь Тупотун чимчикував оддалік за господарем. Ні, Тупотун ніколи його не полишить, хоч би в яку біду попав Урфін Джюс. Адже це Урфін таємною силою чудодійного порошку оживив його шкуру, коли вона лежала жалюгідним закуреним килимком на підлозі, і за це ведмідь зобов'язаний йому вічною вдячністю...

Злагіднілим голосом Урфін покликав:

— Тупотуне, до мене!

Мишко радісним підтюпцем підбіг до господаря.

— Я тут, володарю! Що накажеш?

«Володар...»

Це слово полегшило душевну рану Урфіна. Так, проте все ще володар бодай лише для одного скромного слуги і для нікчемного блазня. А що, коли?.. Невиразні надії сяйнули в Урфіновім мозку. Чи не рано святкують перемогу його вороги? Він, Урфін Джюс, іще молодий, він вільний, і ніхто не забрав у нього непогамовної волі, вміння користуватися сприятливими обставинами, хитрого, меткого розуму, майстерних рук.

Згорблений стан Урфіна випростався, квола усмішка осяяла смагляве обличчя з кошлатими бровами та хижим вищиром рота.

Обернувшись до Смарагдового міста, Урфін на-сварився кулаком:

— Ви ще пошкодуєте, нещасні простаки, що випустили мене на волю!..

— Еге ж, вони пошкоднують, — пискнув блазень. Джюс сів на ведмедеву спину.